

УДК 338.45

СУЧАСНИЙ СТАН І ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У БУДІВЕЛЬНОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ

Боровик Ю.Т., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

В статті розглянуті сучасний стан інвестиційної діяльності у будівельному комплексі України; фактори, що гальмують розвиток інвестиційного процесу; заходи по залученню іноземних інвестицій.

Ключові слова: інвестиції, іноземні інвестиції, інвестиційна діяльність, джерела фінансових ресурсів, будівельний комплекс.

Постановка проблеми. Криза в національній економіці призвела до різкого падіння інвестиційної активності практично всіх груп інвесторів. Невирішеність проблеми залучення інвестицій стримує розвиток будівельного комплексу держави, знижає конкурентоспроможність вітчизняних будівельних організацій, особливо враховуючи відсутність в країні достатніх власних фінансових ресурсів. Тому для перелому кризової ситуації в сфері капіталовкладення потрібно раціонально залучати всі можливі джерела фінансових ресурсів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В останній час дослідженню проблем інвестицій в національній економіці приділяється значна увага в працях вітчизняних дослідників: В.В. Солдатенко, Г. В. Горчаківська [7,8] та ін. Прийняті – ціла низка Законів України [1-5] і Цивільний кодекс України [6]. Однак питання активізації інвестиційної діяльності у будівельному комплексі потребують подальшої детальної розробки.

Метою статті є – розглянути проблеми інвестиційної діяльності в будівельному комплексі України та шляхи їх вирішення.

Вклад основного матеріалу дослідження. Будівництво становить одну з основних капіталотворчих галузей економіки. Від її науково-технічного, економічного і конкурентоспроможного стану залежить якісний рівень як суб'єктів господарювання, так і населення держави в цілому. У той же час поліпшення роботи будівельного комплексу нерозривно пов'язане з активізацією інвестиційно-інноваційної діяльності в країні.

Досягнення стратегічної мети управління економікою країни – нарощення і структурна перебудова виробничих потужностей підприємств, оновлення, збільшення обсягів і розширення асортименту випуску конкурентної продукції, прискорення науково-технічного прогресу, підвищення добробуту населення, досягнення стабільного соціально-економічного розвитку потребує чималих інвестиційних ресурсів, оптимізації напрямків їх вигідного і актуального вкладення та ефективності використання.

Інвестиції слід розглядати і як чинник зростання находжень обов'язкових платежів до бюджетних і позабюджетних фондів, укріплення фінансової системи.

Основними факторами, що гальмують розвиток інвестиційного процесу і відповідно виконання державних програм економічних перетворень на сучасному етапі є вкрай обмежені можливості внутрішніх джерел фінансових ресурсів підприємств і держави та утримування іноземних інвесторів від вкладень в економіку країни.

На сьогоднішній час в Україні діє цілий ряд законів, що дають визначення термінів і встановлюють як загальні, так і спеціальні норми в сфері інвестиційної діяльності. Інвестори, діючи в єдиному правовому полі, вступають між собою, третіми особами і державою в правові, фінансові та господарські відносини, що поряд з економічними розрахунками вимагає від них урахування особливостей різноманітних варіантів проведення господарських операцій із метою вибору оптимальної стратегії та тактики інвестування.

Спеціальні правила стратегії та тактики інвестування встановлені наступними Законами України “Про інвестиційну діяльність”, “Про режим іноземного інвестування”, “Про банки і банківську власність”, “Про заставу”, “Про фінансовий лізинг” [1-5], Цивільним кодексом України [6], а також законодавством про приватизацію державного майна, іншими законами і підзаконними актами.

Інвестиційна діяльність України у минулому десятиріччі характеризується різким спадом, що сталося внаслідок зменшення інвестиційних можливостей бюджетів усіх рівнів, відсутністю достатньо дієвих механізмів залучення коштів з недержавних джерел фінансування. Також змінилось співвідношення між централізованими і децентралізованими джерелами фінансування, частка централізованих різко зменшилася, але це природний процес, оскільки в усіх країнах з розвинутою економікою переважають приватні інвестиції [8].

На особливу увагу заслуговує вдосконалення державної політики в галузі іноземного інвестування. Це пояснюється тим, що забезпечення власними інвестиційними ресурсами, є проблемою для кожної країни СНД.

До основних чинників, що сприятимуть зростанню обсягів і розширенню іноземних інвестицій слід віднести :

- максимальне спрощення процедур, які регламентують взаємовідносини між державою і підприємствами в галузі залучення іноземних інвестицій;

- законодавче створення надійної системи страхування та перестраховування інвестиційних ризиків, заснування за участю держави страхової компанії і забезпечення її виходу на міжнародні страхові ринки;

- надання іноземному інвестору права оренди (а не власності, як нерідко пропонується) на земельну ділянку під розміщення підприємства з іноземним капіталом;

- створення нормативно-правової бази з питань врегулювання відносин залучення іноземних інвестицій до розробки родовищ корисних копалин;

- забезпечення реалізації спеціальних режимів інвестиційної діяльності на спеціальних територіях;

- залучення в інвестиційну сферу заощаджень населення з використанням гарантійних механізмів їх повернення;

- створення гарантій стабільності для забезпечення довгострокового фінансування інвестиційних процесів.

Доцільним є створення організацій з розробки та експертизи проектів підприємств; страхових компаній; інформаційно-консалтингових фірм, інвестиційних фондів.

До основних проблем, що потребують вирішення, відносять:

- спрощення процедури надання і отримання інвестицій;

- створення на законодавчому рівні системи страхування інвестиційних ризиків;

- створення сприятливого інвестиційного клімату;

- створення гарантій стабільності з метою забезпечення довгострокового фінансування інноваційних та інвестиційних проектів.

Законодавчими актами слід створити такі економічні умови, за яких населення України стало б головним інвестором національної економіки, ринкова модель носила інвестиційний характер, а економіка країни вийшла на етап розширеного відтворення переважного інвестиційного типу.

Висновки. Результативне сприяння зростанню інвестицій приведе до збільшення надходження платежів до бюджетів і росту інвестицій в капітальне будівництво, виходу національної економіки із кризи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-XII від 18.09.1991 (Із змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №47, ст.646// Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/T156000.htm

2. Закон України «Про режим іноземного інвестування» № 94/96-ВР від 25.04.1996 (Із змінами і доповненнями). // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 19, ст.80 // Режим доступу: <http://www.pro-4ot.info/index.php?section=browse&CatID=20&ArtID=1034>

3. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 07.12.2000 (Із змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5-6, ст. 30.

4. Закон України «Про фінансовий лизинг» № 723/97-ВР від 16.12.1997 (Із змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 16, ст.68.

5. Закон України «Про заставу» № 2655-XII від 02.10.92 (Із змінами) // Відомості Верховної Ради України. – №47, ст.642.

6. Цивільний кодекс України. – Х.: ТОВ «Одіссея». – 2003. – 408 с.

7. Солдатенко В.В. Державне сприяння інвестиційному процесу в капітальному будівництві України // Будівництво України. – 2002. – № 1. – С. 5-10.

8. Горчаківська Г. В. Інвестиції як складова ефективної діяльності підприємств будівельного комплексу // Економіка будівництва і міського господарства. – 2009. – Том 5, № 3. – С. 147-152.

Аннотація. В статті розглянуто сучасне становище інвестиційної діяльності в будівельному комплексі України; фактори, що сприяють розвитку інвестиційного процесу; заходи по залученню іноземних інвестицій.

Ключові слова: інвестиції, іноземні інвестиції, інвестиційна діяльність, джерела фінансових ресурсів, будівельний комплекс.

Summary. In article are considered a current state of investment activity in a building complex of Ukraine; the factors constraining development of investment process; measures on attraction of foreign investments.

Keywords: investments, foreign investments, investment activity, sources of financial resources, a building complex.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Чебанова Н.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.*

УДК 658:589:656.2

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО СТРУКТУРИ

Кірдіна О. Г., к.е. н., доцент (УкрДАЗТ)

Статтю присвячено розгляду сутності та структури інвестиційно-інноваційного потенціалу залізничного транспорту, розвиток якого розглядається як умова ефективного функціонування у майбутньому. Розроблено модель структури інвестиційно-інноваційного потенціалу залізничного транспорту, яка дозволяє встановити його складність та залежність від індивідуального інноваційного потенціалу робітників та інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств залізничного транспорту.

Ключові слова: *інвестиції, інновації, потенціал, транспорт*

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Потужний інноваційний потенціал знаходиться в основі успішності інноваційної діяльності залізничного транспорту. Розроблення, впровадження нових основних фондів та модернізація існуючих, удосконалення технологій організації перевізної роботи та впровадження додаткових послуг щодо задоволення потреб споживачів залежить від забезпечення висококваліфікованими кадрами, сучасними та достатніми ресурсами, необхідними інфраструктурними об'єктами та ін. Проте теперішня практика інноваційної діяльності залізничного транспорту підтверджує низку якості підготовки кадрів в питаннях інноваційного розвитку, недостатність ресурсного забезпечення та неефективність залучення усіх структурних об'єктів у здійснення інноваційного процесу, неефективність існуючої системи управління інноваційної діяльності тощо.

Дана робота присвячена актуальним питанням інноваційної діяльності залізничного транспорту та досліджує умови її ефективного здійснення, що залежить від формування потужних складових інвестиційно-інноваційного потенціалу на індивідуальному рівні та рівні підприємств залізничного транспорту.

Аналіз останніх досліджень та виділення невирішених частин загальної проблеми. Актуальність проблеми формування та розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу підтверджується значною кількістю публікацій таких аналітиків та науковців, як Р. А. Верба, Р. К. Горшков, С. І. Кравченко, Л. В. Кривенко, Л. А. Панчева, Т.О. Соболева, К. М. Хаустова та ін. [1-7]. В більшості вищезазначених праць перевага віддавалась дослідженню сутності та структури інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств, шляхів його збільшення та методів оцінки. Проте існують питання, які потребують більш детального вивчення. Насамперед, необхідно приділити увагу особливостям інвестиційно-інноваційного потенціалу саме залізничного транспорту як найкрупнішого суб'єкту економічної діяльності країни, що має складну структуру та впливає на загальну економічну ситуацію. Отже, необхідним є виявлення особливостей інвестиційно-інноваційного потенціалу залізничного транспорту, розробка моделі його формування, розкриття сутності кожної складової, а також формування рекомендацій щодо напрямків його розвитку.